

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

De stylo fluctuanti, & dissoluto. Capvt XII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

Et stylo multa extant in sacris literis, quas non gentium phaleris excolivoluit Deus, ut in ruda sermonis simplicitate praevalentis spiritus clariora essent miracula. Ita loquutus est humilis ubique D. Franciscus.

*D. Franciscus in testamento
Eius humilitas in verbis.*

Dominus dedit mihi fratri Francisco incipere facere poenitentiam: quia cum essem in peccatis, nimis mihi videbatur amarum videre leprosum. Et ipse Dominus conduxit me inter illos, & feci misericordiam cum illis, & recedente me ab ipsis, id quod videbatur mihi amarum, conuersum fuit mihi in dulcedinem animae, & corporis. Et postea parum steti, & exiui de saeculo, &c.

Edmundus in speculo Ecclesiae.

Ita Sanctus Edmundus Archiepiscopus Cantuariensis.

Ante meridiem debes cogitare de annunciatione, & de passione. De annunciatione, cogitabis de misericordia Dei nostri, quia voluit homo deuenire, & mortem pati pro nobis in sua humanitate, cum alio modo potuisset nos redemisse, & totum hoc nobis fecit, ut sibi attraheret nostrum amorem.

Sanctorum stylus plerumque ferreus, mens aurea.

O mitem sanctorum simplicitatem! stylum certe plerumque habent ferreum, sed mentem auream. At magna pars oratorum pro vanitatis linguam inaurat, & ferreis moribus viuunt.

De stylo fluctuanti, & dissoluto.

CAPVT XII.

Est & aliquod styli genus, quod fluctuans vocatur, & dissolutum, cuius disertè meminit Cicero ad Herennium.

Quid sit stylus fluctuans ac dissolutus. Cic. l. 4. ad Heren.

Qui in mediocri genus orationis profecti sunt, si peruenire eo non poterunt, errantes perueniunt ad confine genus eius generis, quod appellamus fluctuans, & dissolutum: eo quod sine nervis, & articulis fluctuat huc, & illuc, nec potest confirmare (mallem conformare) nec viriliter sese expedire. Huiusmodi autem affert exemplum.

Exemplum styli fluctuantis.

(Socij nostri cum belligerare nobiscum velent, profecto ratiocinati essent, etiam atque etiam, quod possent facere, si quidem sua sponte facerent, & non haberent hinc adiutores multos, & malos homines, & audaces, solent enim diu cogitare omnes, qui magna negotia volunt gerere.)

Non potest huiusmodi sermo tenere attentum auditorem. Dissiuit enim torus, neque quic-

quam comprehendens perfectis verbis amplectitur: & rectè quidem iudicat. Nam videtur haec veteris cuiusdam oratoris è schola minimè politi horrida, & inculta prorsus oratio. Perpède singula, nullum verbū inuenies, quod aculeum habeat, aut florem, vel quod delectum vllum prae se ferat profecto ratiocinati essent, malos homines, mala negotia volunt gerere. haec ad humilitatem quotidiani sermonis abiecta. Deinde quæ compositio, & structura? Socij nostri cum belligerare nobiscum velent, quid simplicius? & haec quæ debebat esse excitatio sententia in clausula, quam humiliter reperit: solent enim diu cogitare omnes, qui magna negotia volunt gerere.

Hoc vitium alias appellatur à Seneca lentitudo, graditur enim (ut ait Comicus) testudineo quid?

gradu, modo inchoat, modo inchoatum verbū, aut numeri penuria cogitur abrumpere. Modò hæret in salebris Rhythmorum, modò in equo & inquinatis dictionibus. Modò conatur emergere, & periodum aliquam voluit non infestam, hanc sub finem læcerat, & peruerit. Ac grege incipit, deterius saepe claudit. Diuidit multa. Nec comprehendit. Ex alio profilit in aliud, nullo ordine, serie nulla, denique post longam, & inanem digressionem redit, ad id quod co-

Charact. lentis, & fluctuantis styli.

coeperat. Et reuertamur (inquit) tandem ad propositum reuertamur. Contingit hæc lentitudo ipsi, qui minimè sunt in stylo exercitati, aut certe tardius habent ingenium, memoriamque imbecilliolem. Et cum toto orationis cursu sese promat, nusquam tamen clarius apparet, quam in transitionibus, nervisque, & articulis orationis, in quibus cum sapissimè peccant, totum orationis corpus lentum faciunt, ac dissolutum. Nihil tam aduersus hoc vitium facit, quam continua lectionis, dictionisque exercitatio, qua paulatim euincitur difficultas, & ex suo se veluti cortice promitt ingenium.

Lentis ac dissoluti styli corrigendi ratio.

De stylo sicco, & exanguis.

CAPVT XIII.

Commune vitium est, modum in rebus tenere non posse, quod idem in stylo familiarissimū. Alter (inquit) Seneca se iusto plus colit. Alter se iusto plus negligit: ille & crura, hic nec alas quidem vellit. Quidam enim dum inflatum stylum fugiunt, eo deueniunt religionis, ut omnibus oratione spoliem ornamentis.